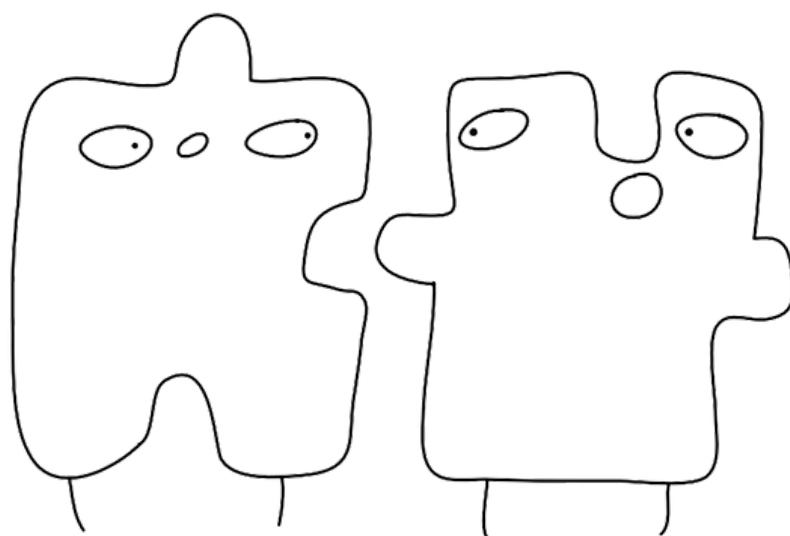
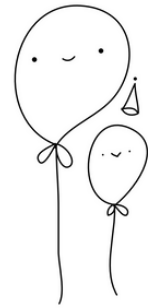

IN GESPREK OVER JE GEZINSBELEID

BELEID MAKEN DOE JE SAMEN

VVsg

Beleid maken doe je samen!

Beste schepen,

Proficiat met je nieuwe mandaat. Dat je deze publicatie leest, betekent dat je de komende jaren verantwoordelijk bent voor (delen van) het gezinsbeleid in je gemeente.

Een mooie, soms uitdagende, maar vooral ontzettend belangrijke opdracht ligt voor je. Je hebt de kans om het verschil te maken voor de jongste inwoners van je gemeente en hun gezinnen. We hopen dat je de uitdaging met enthousiasme aangaat.

Hoe je het gezinsbeleid invult, ligt in jouw handen. Maar je staat er niet alleen voor. Bij de diensten van je lokale bestuur vind je een schat aan kennis, expertise en ervaring. Lokale medewerkers staan klaar om je wegwijs te maken in de praktijk. Ze zijn je eerste aanspreekpunt, je gesprekspartner en je handen en voeten op het terrein. Denk samen na over de toekomstplannen van de gemeente. Ze zijn onmisbare partners om je plannen waar te maken.

Met deze startersgids geven we je een vliegende start. Gebruik hem als wegwijzer om het lokale gezinsbeleid te verkennen. En als gespreksstarter wanneer je kennis maakt met de lokale medewerkers. Leer elkaar kennen en maak samen plannen voor een warm, toekomstgericht gezinsbeleid in de gemeente.

Wij wensen je in elk geval een inspirerende samenwerking en veel succes in je nieuwe rol.

"Hoe meer ik open sta om beïnvloed te worden, hoe meer impact ik zal maken"

Gezinsbeleid: wat is dat?

Je wil dat je stad of gemeente een plek is waar het fijn leven is. Waar alle burgers, en zeker kinderen en gezinnen, zich welkom voelen en de kans krijgen om zich volledig te ontplooiën. Je streeft naar een hechte gemeenschap waar elk gezin een warme thuis vindt en waar kinderen veilig en zorgzaam opgroeien.

Van de Vlaamse overheid krijgt het lokale bestuur een aantal verplichte opdrachten. Maar er is ook ruimte voor eigen initiatieven. Daarin schuilt de kracht van het lokale beleid. Maatwerk, inspelen op lokale noden en samenwerken met lokale partners op het terrein.

Het lokale gezinsbeleid heeft verschillende hefboomen om kinderen en gezinnen gelijke kansen te bieden en integratie te bevorderen. Enkele domeinen waar je het verschil kan maken:

- Voldoende capaciteit in de kinderopvang
- Voldoende toegankelijke en kwalitatieve kinderopvang
- Een aantrekkelijk vrijetijdsaanbod voor elk kind
- Veilige schoolomgevingen

Elk gezin heeft er baat bij, maar vooral voor de meest kwetsbare gezinnen kan je met een warm lokaal gezinsbeleid een wereld van verschil betekenen.

Bouwstenen van het gezinsbeleid

Een lokaal gezinsbeleid bestaat uit verschillende bouwstenen, zoals het Huis van het Kind, kinderopvang, flankerend onderwijsbeleid. Per bouwsteen vind je vragen om meer te weten te komen over het thema. Bekijk welke medewerkers in je gemeente aan de thema's werken en wie je er meer over kan vertellen.

Stel jezelf voor!

MAAK KENNIS MET DE MEDEWERKERS. WAT VERTEL JE OVER JEZELF?

- Wat is je bevoegdheid?
- Wat is je (professionele) achtergrond?
- Hoelang ben je al politiek actief?
- Wat drijft je? Waarom doe je aan politiek?
- Hoe vertrouwd ben je met lokaal gezinsbeleid?

Deze medewerkers spreek je aan

- ☐ MEDEWERKER HUIS VAN
HET KIND
- ☐ REGISSEUR
BUITENSCHOOLSE OPVANG
(BOA)
- ☐ REGISSEUR KINDEROPVANG
BABY'S EN PEUTERS
- ☐ MEDEWERKER
GROEPSOPVANG BABY'S EN
PEUTERS
- ☐ MEDEWERKER
GEZINSOPVANG BABY'S EN
PEUTERS
- ☐ MEDEWERKER
BUITENSCHOOLSE OPVANG
- ☐ MEDEWERKER FLANKEREND
ONDERWIJSBELEID

ANDERE:

Contactgegevens

NOTEER HIER DE
CONTACTGEGEVENS VAN DE
MEDEWERKERS DIE JE WIL
AANSPREKEN.

TOEKOMSTDROMEN

PAGINA 5

GEZINSBELEID

PAGINA 9

**EEN BEELD VAN DE
GEMEENTE**

PAGINA 7

HUIS VAN HET KIND

PAGINA 10

**REGIE KINDEROPVANG
BABY'S EN PEUTERS**

PAGINA 13

**BOUWSTENEN VAN HET
LOKALE GEZINSBELEID**

**ORGANISATOR
GEZINSOPVANG**

PAGINA 15

**ORGANISATOR
BUITENSCHOOLESE
OPVANG**

PAGINA 22

**ORGANISATOR
GROEPSOPVANG**

PAGINA 18

**REGIE
BUITENSCHOOLESE
OPVANG EN
ACTIVITEITEN**

PAGINA 19

**FLANKEREND
ONDERWIJSBELEID**

PAGINA 24

Toekomstdromen

- Wat is je grote droom voor kinderen en gezinnen in de gemeente?
- Hoe wil je zelf daaraan bijdragen?
- Welke doelstellingen hoop je de komende jaren te realiseren?
- Waar wil je mee scoren?
- Waar mag je in 2030 op afgerekend worden?

Toekomstige samenwerking

- Wat vind je belangrijk om goed samen te werken? Wat vinden de medewerkers belangrijk?
- Hoe vaak zien jullie elkaar? Overleg je op vaste tijdstippen? Ga je ook met de teams (bijvoorbeeld met je kinderbegeleiders) in gesprek?
- Op welke momenten ben je graag aanwezig (bijvoorbeeld evenementen, bepaalde vergaderingen)?
- Welke communicatiekanalen gebruiken jullie? Hoe ben je bereikbaar? Wat als het dringend is?
- Welke informatie geven jullie door aan elkaar?
- Bij welke zaken ben je graag betrokken?
- Waarover verwacht je systematische rapportering?
- Welke afspraken maken jullie over agendabeheer, voorbereiding van het college en de gemeenteraad, enzovoort?
- Welke stappen zetten jullie om de strategische meerjarenplanning voor te bereiden? Welke dossiers liggen op tafel?
- Hoe zorgen jullie ervoor dat de medewerkers en mandatarissen op de hoogte zijn van jullie werk?
- Met welke medewerkers en mandatarissen willen jullie in de toekomst samenwerken?

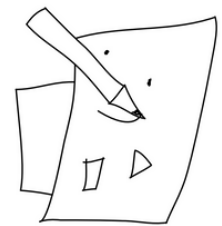
This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Beeld van de gemeente

Meten is weten, ook voor het lokale gezinsbeleid. Feiten en data geven een objectief beeld van de situatie in je gemeente en de uitdagingen van vandaag en morgen.

Waar vind je data?

- [Gemeente-Stadsmonitor](#)
- [Dashboards agentschap Opgroeien](#)
- [Provincie in cijfers](#)

Hoe ziet de gemeente er uit?

SAMENSTELLING VAN DE BEVOLKING

- Hoeveel inwoners telt de gemeente, en hoeveel zijn kinderen?
- Heb je een eerder jonge of oude bevolking?
- Is er een natuurlijke aangroei van jonge gezinnen of zijn extra inspanningen nodig?

NODEN EN VOORZIENINGEN

- Welke noden hebben kinderen uit verschillende leeftijdscategorieën in de gemeente? En hun ouders?
- Hoe tevreden zijn de inwoners over de voorzieningen in de gemeente?
- Welke diensten van de gemeente hebben vandaag een aanbod voor kinderen en gezinnen?

KINDERARMOEDE

- Hoeveel kinderen groeien in de gemeente op in een kwetsbare situatie?
- Hoe ontwikkelt (kinder)armoede zich in de gemeente?

[illegible]

Om verhalet uit te zoeken

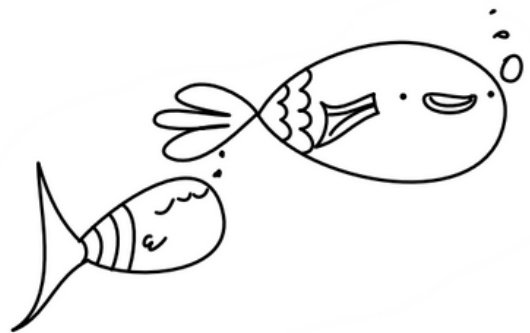
Gezinsbeleid: een transversaal thema

In verschillende beleidsdomeinen hou je rekening met de behoeften van kinderen en gezinnen. Gezinsbeleid is dan ook een transversaal gegeven. Je integreert de aandacht voor kinderen en gezinnen in andere beleidsdomeinen zoals armoedebeleid, mobiliteit en wonen. Vanuit verschillende beleidsdomeinen probeer je in te spelen op de problemen van kinderen en gezinnen.

- Hoe kind- en gezinsvriendelijk is het ruimere beleid van de gemeente? Welke aandacht voor kinderen en gezinnen is er in beleidsdomeinen zoals jeugd, ruimtelijke ordening, mobiliteit, enzovoort?
- Denken jullie structureel na over de gezinsvriendelijkheid van het lokale beleid? Bijvoorbeeld als het gaat over ontmoetingsplekken, mentaal welzijn, diversiteit.
- Welke ambities heeft het bestuur voor kinderen en gezinnen?

Wat hebben kinderen nodig?

De stem van kinderen in je lokaal beleid
aan de hand van het kinderkompas

Om te onthouden over het gezinsbeleid in de gemeente

Huis van het kind

Het Huis van het Kind is een lokale samenwerking tussen organisaties vanuit de kinderopvang, opvoedingsondersteuning, vrijetijd, gezondheidszorg enzovoort. Elk Huis van het Kind probeert het eerste aanspreekpunt te zijn voor ouders met vragen over kinderen en opvoeding. Soms heeft het echt een fysieke locatie.

In beeld

- Heeft de gemeente een eigen Huis van het Kind?
- Heeft het Huis van het Kind een eigen fysieke locatie? Waar?
- Wie werkt er? Wat doen zij precies?
- Welke lokale partners nemen deel aan het Huis van het Kind? Wat is hun aanbod? Hoe verloopt de samenwerking?
- Welk aanbod is er voor kinderen en gezinnen? Enkele voorbeelden: opvoedingsondersteuning, consultatiebureau, ontmoetingsmomenten.
- Hoe is het Huis van het Kind een hefboom voor het lokale gezinsbeleid?
- Wat zijn de grootste uitdagingen?

Het Huis van het Kind in enkele kernwoorden

Regie kinderopvang baby's en peuters

Kinderopvang geeft de allerjongsten een sterke start in het leven. Het ondersteunt ouders in hun werk- en gezinsleven. Het legt een sterke basis voor de toekomstige leerprestaties en sociale vaardigheden van jonge kinderen. Als lokaal bestuur stuur je vanuit je regieopdracht naar een voldoende, toegankelijk en kwaliteitsvol kinderopvangaanbod in de gemeente.

In beeld

- Wie organiseert kinderopvang voor baby's en peuters in de gemeente? Hoe groot is het aanbod? Waar is het gelegen? Welke opvangvormen zijn er (bijvoorbeeld kinderdagverblijf, onthaalouders)?
- Waar kunnen ouders terecht die kinderopvang zoeken? Is er een loket kinderopvang of een ander aanspreekpunt? Hoe werkt dat?
- Worden alle opvangvragen geregistreerd?
- Voldoet het kinderopvangaanbod aan het aantal opvangvragen? Zijn er wachtlijsten?
- Hoe werken jullie samen met de organisatoren van kinderopvang? Is er een lokaal overleg kinderopvang? Wie neemt deel? Hoe verloopt het?
- Hoe is de regieopdracht kinderopvang baby's en peuters een hefboom voor het lokale gezinsbeleid?
- Wat zijn de grootste uitdagingen in de kinderopvang voor baby's en peuters in de gemeente?

Zelf kinderopvang organiseren?

Welke meerwaarde kan het hebben om zelf kinderopvang te organiseren als lokaal bestuur? Is het een piste die je verder wil verkennen?

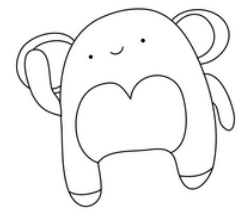
Schrijf je in voor één van onze digitale infosessies over de opstart van een eigen kinderdagverblijf als lokaal bestuur.

Ontdek de meerwaarde van eigen kinderopvang

Met kinderopvang bouwen aan een kansrijke gemeente

Ideeën om de regierol verder te versterken

Eigen kinderopvang voor baby's en peuters

Door zelf kinderopvang te organiseren heb je direct impact op het leven van gezinnen met jonge kinderen in de gemeente. Je bewaakt zelf de kwaliteit en de toegankelijkheid van het aanbod. En als werkgever creëer je bijkomende arbeidsplaatsen. Organiseren jullie zelf kinderopvang of overwegen jullie dat?

De eigen gezinsopvang in beeld

- Hoe is de dienst voor onthaalouders georganiseerd? Wie werkt er?
- Hoeveel onthaalouders zijn er aangesloten bij de dienst? Samenwerkende onthaalouders? Hoe evolueert dit (starters en stoppers)? Welk statuut hebben de onthaalouders?
- Hoeveel plaatsen zijn er in de gezinsopvang? Hoe is de bezetting? Hoe zien de subsidies eruit?
- Vanuit welke visie werken ze in de gezinsopvang? Hoe vertaalt dat zich in de dagelijkse werking?
- Wat maakt de werking uniek (bijvoorbeeld ruime openingsuren, opvang van kinderen met een zorgnood)? Waarom komen kinderen en ouders graag naar de opvang?
- Hoe ondersteunt de gemeente haar onthaalouders? Bijvoorbeeld met een energiepremie, uitleendienst voor materiaal, vormingsaanbod, korting op afvalverwerking.
- Wat is de meerwaarde van het zelf organiseren van gezinsopvang door de gemeente? Hoe is de gezinsopvang een hefboom voor het lokale gezinsbeleid?
- Wat zijn de grootste uitdagingen in de eigen gezinsopvang?
- Welke toekomstplannen zijn er om te investeren in de gezinsopvang?

[illegible]

Om verder te ontdekken

Leer het team kennen

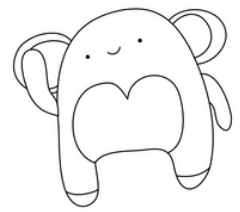
Bezoek de verschillende locaties. Snuif de sfeer op en leer de medewerkers kennen.

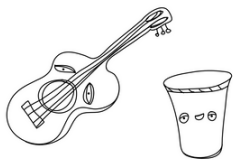
De eigen groepsopvang baby's en peuters in beeld

- Hoe is de groepsopvang voor baby's en peuters (kinderdagverblijf) georganiseerd? Wie werkt er? Op welke locaties? Hoe zetten jullie het personeel in (aantal begeleiders, omkadering)?
- Hoeveel plaatsen zijn er? Hoe is de bezetting? Hoe zien de subsidies eruit?
- Vanuit welke visie werkt de groepsopvang? Hoe vertaalt dat zich in de dagelijkse werking?
- Hoe ziet het opnamebeleid eruit? Bijvoorbeeld voorrangsregels en inschrijvingsbeleid.
- Wat maakt de werking uniek (bijvoorbeeld openingsuren, flexibele opvang)? Waarom komen kinderen en ouders graag naar de opvang?
- Wat is de meerwaarde van het zelf organiseren van groepsopvang? Hoe is de groepsopvang een hefboom voor het lokale gezinsbeleid?
- Wat zijn de grootste uitdagingen?
- Welke toekomstplannen zijn er om te investeren in de eigen groepsopvang? Bijvoorbeeld door een uitbreiding van het aantal opvangplaatsen.

Wist-je-datjes over onze groepsopvang

[illegible]

Bezoek de verschillende locaties. Snuif de sfeer op en leer de medewerkers kennen.

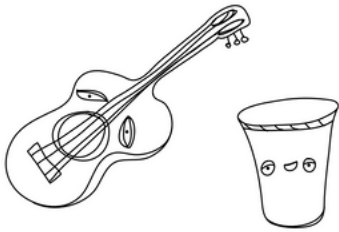

Regie buitenschoolse opvang en activiteiten

Het BOA-decreet streeft naar vrijetijdschansen voor elk kind via een geïntegreerd aanbod van buitenschoolse opvang en activiteiten. Als lokaal bestuur stippel je vanuit de regierol samen met lokale partners het BOA-beleid uit om een toegankelijk opvangaanbod voor kleuters en lagereschoolkinderen te realiseren. Je beslist over de besteding van de Vlaamse BOA-subsidies.

In beeld

- Wie organiseert buitenschoolse opvang en activiteiten voor kleuters en lagere schoolkinderen in de gemeente? Welk aanbod is er? Op schooldagen en in de vakanties?
- Wat zijn de behoeften van ouders en kinderen rond buitenschoolse opvang? En van scholen en andere partners?
- Welke stappen zijn al gezet rond BOA? Welke diensten werken eraan mee? Is er een visie? Welke beleidsbeslissingen werden al genomen? Zijn er proefprojecten?
- Wat investeren jullie lokaal in buitenschoolse opvang en activiteiten? Welke Vlaamse subsidies krijgt de gemeente voor BOA vanaf 1 januari 2026?
- Hoe werken jullie samen met de organisatoren van buitenschoolse opvang en activiteiten? Is er een lokaal samenwerkingsverband? Wie neemt deel? Hoe verloopt het?
- Waar kunnen ouders terecht die buitenschoolse opvang zoeken? Is er bijvoorbeeld een website of een brochure? Is er een aanspreekpunt of een loket? Hoe werkt dat?
- Hoe is de regieopdracht voor BOA een hefboom voor het lokale gezinsbeleid?
- Wat zijn de grootste uitdagingen voor BOA in de gemeente?

Zelf buitenschoolse opvang organiseren?

Welke meerwaarde kan het hebben om zelf buitenschoolse opvang te organiseren als lokaal bestuur? Is het een piste die je verder wil verkennen?

Ontdek de meerwaarde van eigen buitenschoolse opvang

Met kinderopvang bouwen aan een kansrijke gemeente

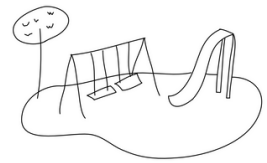

Ideeën om de regierol verder te versterken

Om te onthouden over de regie buitenschoolse opvang

-21-

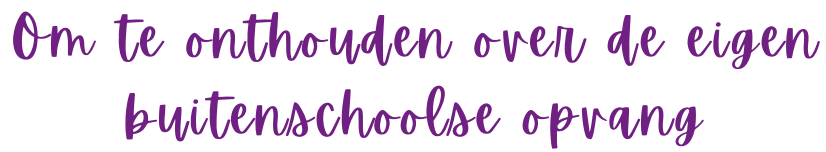

Eigen buitenschoolse opvang

Als jullie zelf buitenschoolse opvang organiseren, zorg je voor een kwaliteitsvol en toegankelijk aanbod op maat van kinderen en gezinnen. En dat voor en na school en in de vakanties. Samenwerking met scholen en andere aanbieders is daarvoor cruciaal. Organiseren jullie zelf opvang, al dan niet met een kwaliteitslabel voor kleuteropvang?

In beeld

- Hoe is de buitenschoolse opvang georganiseerd? Is het kleuteropvang met kwaliteitslabel? Wie werkt er? Op welke locaties? Met welke scholen werken jullie samen?
- Hoe zetten jullie het personeel in (aantal begeleiders, omkadering, profiel)?
- Hoeveel plaatsen zijn er? Hoe is de bezetting? Hoe zien de subsidies eruit?
- Welke kinderen en gezinnen gebruiken de buitenschoolse opvang? Bijvoorbeeld kinderen die specifieke zorg nodig hebben.
- Vanuit welke visie werken ze in de buitenschoolse opvang? Hoe vertaalt dat zich in de dagelijkse werking?
- Wat maakt de werking uniek? Waarom komen kinderen en ouders graag naar de opvang?
- Wat is de meerwaarde van het zelf organiseren van buitenschoolse opvang? Hoe is het een hefboom voor het lokale gezinsbeleid?
- Wat zijn de grootste uitdagingen in de eigen buitenschoolse opvang? Wat is de impact van het BOA-decreet op de eigen werking (bijvoorbeeld in de subsidiëring)?
- Welke toekomstplannen zijn er om te investeren in de eigen buitenschoolse opvang?

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Om verder te ontdekken

Leer het team kennen

Bezoek de verschillende locaties. Snuif de sfeer op en leer de medewerkers kennen.

flankerend onderwijsbeleid

Elk kind heeft recht op gelijke onderwijskansen. Maar in de praktijk zijn er drempels waardoor vooral kwetsbare kinderen makkelijker uit de boot vallen. Ondertussen stellen scholen vast dat ze onvoldoende hefboomen hebben om die ongelijkheid weg te werken. Met een lokaal flankerend onderwijsbeleid speel je daarop in en draag je bij aan gelijke onderwijskansen.

In beeld

- Hoeveel scholen zijn er? Basis- en secundair onderwijs? Buitengewoon onderwijs? Hoger- en volwassenenonderwijs? Van welke onderwijsnetten? Hoeveel kinderen lopen er school?
- Hoe verlopen de contacten tussen de scholen en de gemeente? Wie is het aanspreekpunt van de gemeente voor de scholen?
- Welk aanbod is er rond onderwijs voor kinderen en gezinnen? Bijvoorbeeld informeren over schoolkeuze, ondersteunen bij digitaal aanmelden en inschrijven, brugfiguren, zomerscholen, enzovoort.
- Kan iedereen terecht in de school van zijn keuze? Zijn er wachtlijsten, eventueel in specifieke onderwijsvormen of studierichtingen?
- Hoe werken jullie samen met scholen? Is er een onderwijsraad of scholenoverleg? Is er een lokaal overlegplatform (LOP)? Wie neemt deel? Hoe verloopt het?
- Is er een gezamenlijke aanpak met de scholen voor de volgende zaken:
 - schoolkosten en de aanpak van onbetaalde schoolfacturen
 - voor- en naschoolse opvang
 - huiswerkbegeleiding
 - gezonde voeding op school
 - samenwerking met welzijnspartners zoals het Huis van het Kind
 - zomerscholen
 - de overgang tussen de kinderopvang en de basisschool
- Hoe ondersteunt het lokaal bestuur de scholen in de gemeente?
- Hoe is het flankerend onderwijsbeleid een hefboom voor het lokale gezinsbeleid?
- Wat zijn de grootste uitdagingen voor onderwijs in de gemeente?

Is het een piste die je verder wil verkennen? [Lees meer over de kracht van lokaal onderwijs op de website van OVSG.](#)

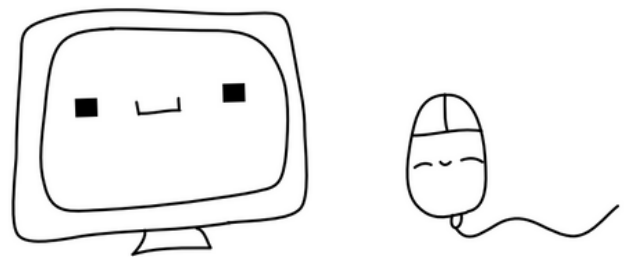
This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

*Meer weten?
We staan voor je klaar!*

De dienst Opgroeien en Ontwikkelen van de VVSG ondersteunt lokale besturen bij hun opdrachten in het lokale gezinsbeleid.

Bekijk in de videoreeks “Wegwijs in lokale besturen” de video’s over

- het lokale gezinsbeleid
- het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten (BOA)

Vind op de website informatie over het lokale gezinsbeleid in haar verschillende facetten.

Contacteer één van de collega's van de dienst Opgroeien en Ontwikkelen van de VVSG.

